

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta. Suomen Hammaslääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ministeriön esityksessä ammattihenkilöasetusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että hammaslääkärin käytännön palvelu olisi mahdollista suorittaa vain palvelussuhteessa siihen toimintayksikköön, jossa palvelu suoritetaan. Muutosta perustellaan hallituksen politiikkariihen kannanotolla, jonka mukaan ”terveyskeskuspalvelujen toimivuutta lisätään muun muassa toteuttamalla lääkäreiden perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen terveyskeskusosuus (9 kuukautta) työsuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään”.

Hammaslääkäriliitto toteaa, ettei hammaslääkärin käytännön palvelua ole em. kannanotossa mainittu, eikä esitetty muutos sinänsä lisää terveyskeskuspalvelujen toimivuutta suun terveydenhuollossa. Lisäksi Hammaslääkäriliitto toteaa, ettei hammaslääkärin käytännön palvelu sisälly ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun direktiiviin 2005/36 eikä vastaavanlaista käytäntöä ole omaksuttu muissa EU-maissa. Näin ollen hammaslääkärin käytännön palvelun käsitteleminen samalla tavoin lääkärin perusterveydenhuollon koulutuksen kanssa ei ole perusteltua järjestelmän perusteistakaan lähtien.

Muistiossa esitettyä muutosta perustellaan työyhteisön toimintatapaan ja hoitoprosesseihin perehtymisellä. Hammaslääkäriliiton näkemys on, ettei työsuhteen luonne ole kytköksissä toimintatapaan tai hoitoprosesseihin perehtymiseen. Hammaslääkäri tekee samaa työtä, samoissa tiloissa, samoilla laitteilla, noudattaen samoja prosesseja riippumatta siitä, onko hän suoraan vai vuokrafirman kautta terveyskeskukseen rekrytoitu. Myöskään käytännön palvelun aikaisten työsuhteiden sirpaloituminen ei ole ollut hammaslääkärin kohdalla mikään erityinen ongelma.

Hammaslääkäriliitto on tietoinen käytännön palvelua suorittavien hammaslääkärin ohjauksen ja valvonnan puutteista ja kannattaa toimenpiteitä tilanteen kohentamiseksi. Kyseessä ei kuitenkaan ole työsuhteen laadusta johtuva ongelma, vaan puutteita esiintyy myös suoraan terveyskeskuksiin rekrytoitujen hammaslääkärin kohdalla. Ministeriön muistiossa todetaan:

”Terveyskeskusta ylläpitävän kunnan kansanterveystyötä tekevä viranhaltija on velvollinen osallistumaan koulutuksen antamiseen siten kuin siitä on asianomaisen terveyskeskuksen ja koulutuksen järjestäjän välisessä sopimuksessa tarkemmin määrätty.[...] Terveyskeskukselle syntyy sopimuksin koulutusvastuu eli velvoite huolehtia siitä, että koulutus on asianmukaista ja täyttää sille asetetut tavoitteet. Koulutusvastuuta ei ole mahdollista siirtää kolmannelle osapuolelle”.

Sopimuksen perusteella terveyskeskuksella on velvollisuus huolehtia käytännön palvelua suorittavan hammaslääkärin koulutuksesta riippumatta siitä, onko tämä työsuhteessa terveyskeskukseen vai vuokrafirmaan. Huomiota on siis kiinnitettävä ko. sopimusten sisältöön ja noudattamiseen.

Ministeriön muistiossa esitetään esiintyneen epäselvyyttä siitä, millä edellytyksillä perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen voi suorittaa vuokrafirman palveluksessa, ja että säädökset eivät ole olleet tältä osin yksiselitteiset. Hammaslääkärin käytännön palvelua ei tässä yhteydessä mainita. Hammaslääkäriliitto kuitenkin korostaa, ettei säädösten epäselvyys voi olla esteenä käytännön palvelun suorittamiselle vuokrafirman kautta, vaan säädöksiä on selkiytettävä siten, ettei epäselvyyttä vuokrafirman kautta toimimisen hyväksymisestä ole.

Muistion yhteiskunnalliset vaikutukset -osiossa on esitetty, että uudistus voisi välillisesti parantaa terveyskeskuspalvelujen saatavuutta syrjäseuduilla. Hammaslääkäriliiton käsityksen mukaan nimenomaan työvoimaa vuokraavien yritysten kautta on saatu välitettyä hammaslääkärityövoimaa myös syrjäseuduille ja pienempiin kuntiin ja näin turvattua näiden suun terveydenhuollon palveluja. Uudistuksen seurauksena olisi pelättävissä, että suurten kuntien palvelupaikat koetaan houkuttelevampina ja pienten kuntien tilanne kiristyy entisestään, kun vuokrafirmojen tarjoamia kannustimia ei enää ole tarjolla.

Erikoinen on muistiossa esitetty näkemys henkilöstön sitouttamisesta kuntien ja kuntayhtymien terveyskeskustyöhön uudistuksella. Henkilöstöä ei sitouteta lainsäädännöllä, vaan tarjoamalla mielekästä työtä ja kilpailukykyiset työsuhteen ehdot. Ehdotetulla uudistuksella osaltaan vähennettäisiin kuntien kannustimia työolojen ja työn mielekkyyden kehittämiseen. Hammaslääkärin työ on osassa terveyskeskuksia painottunut liikaa kiireellisen hoidon antamiseksi. Työn hallinta on heikentynyt oleellisesti eikä hammaslääkärin ammattitaitoon kuuluvaa kokonaishoidon suunnittelua ja ennaltaehkäisevää työtä päästä enää tekemään. Tällä on merkittävä työn mielekkyyttä heikentävä vaikutus, mikä voi osaltaan saada nuoret hammaslääkärit karttamaan terveyskeskustyötä. On myös huomattava, että nuoret hammaslääkärit haluavat työuransa alussa nähdä erilaisia työpaikkoja, jolloin terveyskeskustyöstä saatava käsitys voi olla ratkaiseva vakiintuneempaa työhön sijoittumista ajatellen.

Hammaslääkäriliitto toteaa vastustavansa esitystä. Vaihtoehtona Hammaslääkäriliitto esittää, että käytännön palvelun suorittamispaikkojen määrä voitaisiin rajata silloin, kun työskentely tapahtuu muun palveluntuottajan kuin kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa. Lisäksi Hammaslääkäriliitto pitää erityisen tärkeänä, että käytännön palvelua suorittavien ohjaus organisoidaan hyvin ja tehokkaasti kaikilla työpaikoilla. Tämä edellyttää sosiaali- ja terveysministeriön julkaiseman ja eri tahojen yhteistyönä laatiman oppaan päivittämistä.

Pirkko Grönroos
Puheenjohtaja
Suomen Hammaslääkäriliitto

Matti Pöyry
Toiminnanjohtaja
Suomen Hammaslääkäriliitto